

BİZ ATATÜRK'ÜZ

— OYUN —

Ali Erkan GÜNERİ

Nisan 1986

BİZ ATATÜRK'ÜZ

— OYUN —

Ali Erkan GÜNERİ

T B M M
KÜLTÜR, SANAT VE YAYIN
KURULUNUN
TÜRK ÇOCUKLARINA
ARMAĞANIDIR.

YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ :

Ali Erkan GÜNERİ, 1950 yılında Şereflikoçhisar'da doğdu. Sosyal Hizmetler Akademisi mezunu. Sosyal Hizmet Uzmanı olarak yurdun çeşitli yerlerinde yöneticilik yaptı. Halen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünde Aile Hizmetleri Şube Müdürü olarak görev yapmaktadır.

S U N U Ş

1985 yılında T B M M ilk kez Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu aracılığı ile, Kültür ve Sanatımızı teşvik etmek amacıyla Tiyatro dalında bir oyun yarışması açtı.

Çocuk oyunları yarışmamıza 51 eser katıldı. Ülkemizin değerli Tiyatro temsilcilerinden oluşan bir seçici kurul bu eserler arasında 4 adedinin dereceye girmesine karar verdi.

Değerlendirmede öncelikle çocuk akıl ve ruhuna hitap etmesinin yanısıra tiyatro tekniğine uygunluk arandı.

Tiyatronun varolması için en önemli öge seyirci ve oyuncudur. Bu ikisine yazarın da katılmasıyla tiyatro yaşamaya başlar. Yönetmenin, dekor, kostüm, ışık ve efekt desteğiyle koyduğu yorum neticesinde yaşantımızın bir kesiti artık önümüzdedir. Oyun süresi boyunca seyirci ve oyuncu sürekli iletişim halinde olması tiyatroyu her zaman en etkili sanat dalı yapmıştır.

Ülkemizde bu sanat dalına ağırlık vererek ulaşılabilmesi kolay kitlelere; düşünme, yargılama alışkanlığını getirmiş olacaktır.

Yüce Atatürk, «Sanatı olmayan bir toplumun hayat damarlarından biri kopmuştur.» demiştir. Bu görüşten hareketle Ülkede Sanat ve Kültürün gelişmesini sağlamak öncelikle T B M M çatısı altında tüm Kurum, Kuruluş ve kişilere düşecektir.

Elele sorunları çözeceğiz.

İlkini yaptığımız yarışmamızdan sonrakilerde de dahada iyiyi ve dahada güzeli birlikte vermenin mutluluğunu duymak umudu ile,

Saygılar sunarım.

D. Fikri Sağlar
İçel Milletvekili

«MİLLÎ EGEMENLİK» KONULU ÇOCUK OYUNLARI YARIŞMASI HAKKINDA GENEL AÇIKLAMA

Kurulumuz, Millî Egemenlik anlayışının Türk çocuklarına maledilmesini sağlamak, Türk tiyatro repertuarlarına, bu temayı işleyen yeni çocuk oyunları kazandırmak ve bu alanda uğraşı veren yazar ve edebiyatçılarımızı yeni gayretlere yönlendirmek amacıyla amatör ve profesyonel bütün Türk Sanatçılarına açık bir biçimde «Millî Egemenlik Konulu Çocuk Oyunları» yarışmasını, egemenliğin Milletimize maledilişinin 65 inci Yıldönümü olan 23 Nisan 1985 tarihinde açmıştır.

Yarışma özel şartnamesinde belirtildiği üzere yazarlarımıza, dans, şarkı vb. gibi dramatik anlatım araçlarını estetik bir bütünlük içinde kullanmaları konusunda geniş tolerans tanınmış ve eserler dil, kişileştirme, tiyatro tekniği, daha çok ilkokul düzeyindeki seyircilere yaklaşım ve amaca uygunluk bakımından değerlendirilmiştir.

Seçici Kurul aşağıda isimleri yazılı üyelerden oluşturulmuştur :

1. D. Fikri SAĞLAR	: Kurul Başkanı, TBMM Bşk. Divanı Üyesi, İçel Milletvekili, Bilimsel, Kültürel Faaliyetler ve Yayın Komitesi Başkanı
2. Turgut ÖZAKMAN	: Devlet Tiyatroları Genel Müdürü
3. Prof. Dr. Atalay YÖRÜKOĞLU	: Hacettepe Üniversitesi Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalı Başkanı
4. Sıtkı TEKME	: Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü Başdramaturg V.
5. Tansu AYTA	: Devlet Tiyatroları Gençlik ve Çocuk Tiyatrosu Müdürü
6. Macide TANIR	: Devlet Tiyatroları Sanatçısı
7. Rüştü ASYALI	: « « «
8. Maral ÜNER	: « « «
9. Leyla TECER	: « « «
10. Doç. Dr. Anıl ÇEÇEN	: Avukat, Sanat Kurumu Başkanı
11. Erol GÜNAYDIN	: Tiyatro Sanatçısı

Yapılan çalışmalar ve değerlendirme sonucunda :

1. Birinciliğe değer eser bulunamamıştır.
2. Zekeriya KAYA'nın DUYGU rumuzlu «YONCA SEVME-MEYEN KRAL'LA BİLGE TAVŞAN» isimli eseri ikinciliğe,
3. Ali MERİÇ'in YALIN rumuzlu «BİR VARMIŞ İKİ'DE VARMIŞ» isimli eseri üçüncülüğe,
4. Ali Erkan GÜNERİ'nin ÇÖZÜM rumuzlu «BİZ ATA-TÜRK'ÜZ» ile Yusuf Kenan IŞIK'ın DİLEK rumuzlu ve «KELOĞLAN'LA ZÜLFÜ SARI» isimli eserleri mansiyona değer görülmüştür.
5. Derece ve mansiyon alan eserlerin yazarları ile bir dramaturgi çalışması yapılarak basılması uygun görülmüştür.

Kurulumuz, yarışmaya iştirak eden tüm oyun yazarlarını konuya gösterdikleri ilgiden dolayı kutlar, değerlendirme aşamasında emeği geçen ve üstün çaba sarfeden Seçici Kurul Üyelerine bu anlamlı olaya katkılarından dolayı teşekkür eder.

T.B.M.M. KÜLTÜR, SANAT VE YAYIN KURULU

KİŞİLER :

ANLATICI : Orta yaşlı bir erkek oyuncu, zaman zaman oyunun içindeki diğer kişileri de canlandırır.

1. ÇOCUK
2. ÇOCUK
3. ÇOCUK
4. ÇOCUK
5. ÇOCUK (Kız)
1. GENÇ
2. GENÇ
3. GENÇ (Kız)

Oyuncular, oyunun çeşitli yerlerinde özelliklerine göre bütün kişileri canlandırabilir. Oyuncular canlandırdıkları kişileri sembolize edecek aksesuarlar kullanabilir.

SAHNE :

Oyun tiyatro sahnesi veya kapalı bir salonun orta yerinde oynanabilir. Sahnenin arka ortasında kontroplaktan yapılmış bir Türkiye haritası vardır. Türk Bayrağı şeklinde boyanmış olan haritanın üzerine şehitlerimizi sembolize eden kanlı elbiseler, postallar vb. raptedilmiştir. Sahnenin sağ köşesinde bir kürsü ve onun önünde sıralar ve sandalyeler bulunur. Sahneni sol köşesinde ise genç Türkiye'yi sembolize eden bir ağaç ve deniz görüntüsü vardır. Oyunda zaman zaman kullanılacak sandalyeler, kare masa, mangal, tencere ve bir tüfek kenarda durur.

I. PERDE

(Perde açılır, ışıklar yanar. Oyunculardan bazıları seyircilerin arasına karışmış, diğerleri sahnenin çeşitli yerlerine dağılmıştır. Anlatıcı, yüzü haritaya dönük olarak beklemektedir, biraz sonra döner sahnedeki oyuncularla selamlaşarak sahnenin ön kısmına gelir, seyircileri inceler.)

Anlatıcı — Merhaba çocuklar, merhaba!

Nasılsınız? Mutlu musunuz?

Buraya toplandığımıza göre hep birlikte bir oyun oynayalım mı?

Peki peki, ne oynayalım? Neyi oynayalım?

(Anlatıcı, seyircilerin arasındaki çocukların da yardımı ile sorduğu soruların cevabını alır. Konuşma bu konuda devam eder.)

Anlatıcı — Durun durun. Öyle bir oyun seçelim ki, buradaki eşyalar ve dekor işimize yarasın. (Sahneyi gösterir)

(Çocuklardan gelen cevaplardan sonra seyircilerin yanında ve sahnede bulunan oyuncular cevapları tamamlar.)

1. Çocuk — Yurdumuzu...

2. Çocuk — Türkiye'mizi...

3. Genç — Atatürk'ü oynayalım.

2. Genç — (Sahnedeki) Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunu oynayalım.

Anlatıcı — Oynayalım, oynayalım, ama, biz görmedik, yaşamadık ki o günleri.

5. Çocuk — Görmedik fakat, görmemek yaşamamak değildir. Atamızın, Atalarımızın yaşadığı o çile dolu günleri iyi öğrenirsek, çektiklerini bilirsek biz de yaşamış oluruz Atatürk'le...

Anlatıcı — Tamam, şimdi oldu. Birbirimize destek olursak, tarih kitaplarından okuduklarımızı, büyüklerimizden dinlediklerimizi birleştirebilirsek o günleri canlandırabiliriz. Değil mi?

(Çeşitli cevapları alır.) Birlikten kuvvet doğar.

Haydi öyleyse,

Atatürk Türkiye'sini yaşamaya, yaşatmaya...

(Işık söner ve yanar. Çeşitli giysiler içindeki oyuncular sahnededir. Ön planda çocuklar, arkada gençler kolkoladır.)

Çocuklar Korusu — Biz Atatürk'üz ölmeyiz,

5. Çocuk — Gittiği yoldan dönmeyiz,

3. Çocuk — Oldu bize siper, kalkan.

2. Çocuk — Karşı koyana güleriz.

Çocuklar Korusu — Biz Atatürk'üz ölmeyiz.

(Çocuklar birbirlerinden ayrılmadan yere çökerler.

Anlatıcı ve Gençler ayağa kalkarlar)

Anlatıcı — Atatürk sen rahat uyu,

Götürecek Türk Çocuğu,

Eldeki çağdaş ülkeyi.

Gençlik Korusu — İleri, daha ileri,

Çocuklar Korusu — *(Ayağa kalkarak)* Biz, Atatürk'üz ölmeyiz.

(Oyuncular başları öne eğik olarak birbirlerinden ayrılır, üzüntülü bir şekilde dolaşmaya başlar. Yürüyüşlerinde başıbozukluk, sıkıntı vardır. Sahnede üçlü gruplar halinde toplanırlar.)

Anlatıcı — Savaşta yenilmiş Osmanlı Devleti.
Başarı saymış ağır bir ateşkesi

3. Genç — Padişah Vahdettin ve yandaşları
Peşkeş çekmiş güçlü devleti

1. 2. 3. Çocuk — İstanbul kara çarşafalara bürünmüş, işgalde,

3. Çocuk — Fransızlar, pamukları kararmış Adana'da.

2. Çocuk — İngilizler, Urfa, Maraş, Antep'e girmişler

1. Çocuk — Güzelim Antalya'da, Konya'da İtalyan birlikleri

1. 2. 3. Çocuk — Merzifon, Samsun düşman hepsinde.

1. 2. 3. Genç — Ordunun elinden alınmış, silahlar ve cephane
halk susmuş, gözyaşına arar bahane.

*(Oyuncular üzüntülü bir şekilde dağılırlar ancak
üzüntüleri de yavaş yavaş dağılmaktadır. Başları dik-
leşir, gruplar halinde toplanırlar, gençler ve anlatıcı
ön plandadır.)*

Anlatıcı — Parçalanmakta Osmanlı Devleti
Bölük bölük bölünmekte Türk Yurdu *(Sahnedeki do-
laşan çocukları gösterir)*
Oysa düşünen binler var yurdunu
Umutla bekleyen bir şeyleri

1. 2. 3. Genç — *(Deniz ve ağaç panosu yanından, diğer çocuklar
durur)*

Bir yerlerde bir şey kımıldamakta
Yavaş yavaş bir bayrak yükselmekte
Kara Deniz'imizden Türkiye'ye
Umut umut bayraklar yeşermekte

*(Oyuncular yavaş adımlarla haritanın önüne gelirler,
anlatıcı İstanbul - Samsun hattını kalın bir çizgiyle
belirtir. Işık Söner - yanar. Samsun'un üzerine Ata-
türk resmi asılmış ve bütün oyuncular seyirciye dön-
müştür.)*

Bütün Oyuncular — Mustafa Kemal doğuyor,
Mustafa Kemal'ler doğuyor
Türkiye doğuyor.

*(Oyuncular canlı hareketlerle çeşitli yönlerle giderler,
kendi aralarında konuşurlar sonra da çeşitli yönlerle
bakarak dururlar.)*

Bütün Oyuncular — Ben Atatürk'üm, Mustafa Kemal

1. **Çocuk** — Birinci Dünya Savaşının

2. **Çocuk** — Gelibolu,

3. **Çocuk** — Diyarbakır,

4. **Çocuk** — Bitlis,

5. **Çocuk** — Ve Suriye cephelerinin

Çocuklar Korusu — Tamam, kolordu komutanı.

3. **Genç** — Yedinci Ordu ve Yıldırım Orduları Komutanı.

Anlatıcı ve Gençler Korusu — Türk Ordularının Baş Komutanı.
*(Bütün oyuncular ışıqla birlikte Atatürk'ün resmine
döner, banttan gür bir ses)*

Banttaki Ses — Bir dokuz yüz on dokuz yılı Mayısın on doku-
zuncu günü

Samsun'a çıktım orada gördüm hüznü,

Şöyle dönüp gözlerimden geçirdim dünü.

*(Perde kapanır. Açılır, bir köşede Anadolu evinde
tahta sandalyede baba oturmuş, yanında oğlu, anne
mangaldaki yemeği karıştırmakta, diğer yanda üç ki-
şi ellerinde içki bardakları ve sigaraları ile koyu bir
sohbettedirler.)*

1. **Genç** — Eh, artık işimiz iş, askerlerimiz Adana'yı işgal etmiş.

4. **Çocuk** — Neden? Ne işimiz var hasta adamın o kentinde?

2. Genç — İşgal etmişken hepsini alsak, bir tek Adana işe yarar monşer.

1. Genç — Mösyö, dikkatinizi çekerim. Adana, Çukurova, Pamuk diyorum.
Erzurum, Zivaz demiyorum.

4. Çocuk — Hepsi aynı değil mi? Kendilerine hayırları yok.

1. Genç — Mösyö, pamuk, pamuk, Adana ve çevresinde çok iyi kalitede pamuk var, bol pamuk, tre bien pamuk, onları alır getiririz buraya...

2. Genç — Öyle ya, dokuma fabrikalarımız ne güne duruyor?

1. Genç — Değil mi ya monşer, işte böyle, pamuğu işleriz, dokuruz kumaşı, satarız yine kendilerine, herşeyi çok iyi düşünmek gerekir.

2. Genç — Ya ya, oradan işçi de getiririz, ya da fabrikalarımızı oraya kurarız, Tre bien, tre bien.

4. Çocuk — Üzüm, üzümleri nerede, iyi üzümleri de var, işgal etsek oraları da Türk üzümünden şarap yapsak. (Kahkahalarla gülerken donarlar, Anadolu evindekiler hareketlenir)

Anlatıcı — Tufan Paşa çetesine gireceğim. (Anne ile oğul dikkatle babaya bakarlar) bir tek tüfeğim var, alıp onu gideceğim. Ben de geldim diyeceğim.

3. Genç — Nereden çıktı bu bey?

Anlatıcı — Hatun hatun, yurt elden gidiyor, diktiğimiz pamukluları el alıp gidiyor, başak başak buğdayımız gâvurun ambarına giriyor. Düşman çizmesi vatanımızın kutsal topraklarını çiğniyor, dur demek lazım artık.

3. Genç — Peki bu Tufan Paşa kim ola?

Anlatıcı — Tufan Paşa, sorma gitsin hatun. Yüzbaşıymış orduda Mustafa Kemal vermiş emri, *(direnmeliyiz, kovmalıyız düşmanı)* demiş. O da çıkarmış subay elbisesini, giymiş kalpağı, dalmış gâvurun içine, Gökçe kaya gibi dikilir durur düşmanın karşısında.

3. Çocuk — Deme be baba, vay anam vay, beni de götür baba, ben de çalışayım vatan için.

Anlatıcı — Yok oğul yok, sen de lazımsın vatana, yarın dükkânı açacan, benim yerime sen geçecen, burada beni aratmıycan, tamam mı?

3. Çocuk — Baba *(Baba kalkar, tüfeğini alır, oğlunu karısını kucaklar)*

Anlatıcı — Bir kuru canım var, feda olsun vatanıma.
(Işık söner, yabancıların durduğu yerde bir - iki masa etrafında köylüler oturmaktadır, ışık yanar)

1. Genç — *(Çocuğa)* Gel bakalım oğul, baban seni bize emanet etti, biz de vatani O'na.

2. Genç — İyi haberler geliyor. Düşmanı kımıldatmıyorlarmış yerinden. İstanbul Hükümeti yerlerimizi, silahlarımızı, malımızı gâvura bırakmamızı istemiş.

1. Genç — Baban, Tufan Paşa'nın yanından haber salmış, yaman dikiliyorlarmış düşmanın karşısına, bir yiğit varmış Mustafa Kemal derlirmiş adına. Çıkarmış paşa urbalarını, bu yurttan bir karış vermeyiz diyesiymiş.

2. Genç — Analar ne yiğitler doğuruyor be.

1. Genç — Kurtarırsa vatani, padişah yapalım. Halife yapalım. Mustafa Kemal'i.

2. Genç — O egemenlik halkın dermiş, kurtarırsa halk kendi kur-tarır kendini dermiş, ne güzel dermiş.

1. Genç — Ya, halk kendi kendini kurtarır, yönetir, ha. Feda olsun canımız kanımız.

2. Genç — Mustafa Kemal'imiz var bizim.

3. Çocuk — Mustafa Kemal Samsun'dan Havza'ya oradan da Amasya'ya geçmiş. Yolda kimi gördüyse onunla konuşmuş, Amasya'dan da bütün yurda hat salmış. Demiş ki;

* Yurdun bütünlüğü, istiklali tehlikededir.

* Yurdumuz elden gidiyor, yurdun kurtuluşu halkımızın kararı ve direnmesi ile olacaktır.

* Haklarımızı bütün dünyaya duyurmak ve vakit geçirmeden bir kongrenin toplanması lazımdır.

(Işık söner - yanar. Bütün oyuncular sahnededir. Anlatıcıyı dinlemektedir.)

Anlatıcı — Bir ışıktı Mustafa Kemal, Amasya'dan Sivas'a, Sivas'dan Erzurum'a, pırıl pırıl akan bir ışık. Sonra yurdu-muzda bir kıpırdanış. Öyle bir kıpırdanış ki sarsılıyordu bütün düşmanlar. İşte bu sırada toplandı, Erzurum Kongresi.

1. Genç — (Sahne, seyircilere dönerek) Bin dokuz yüz on dokuz yılı Temmuz'unun yirmi üçüncü günü, yani Samsun'a çıkışından tam altmış beş gün sonra toplandı Erzurum Kongresi.

3. Genç — Erzurum'da toplanan delegeler başkan seçti Mustafa Kemal'i.

1. Çocuk — Mustafa Kemal, Türk halkının kendi kararıyla,

2. Çocuk — Kendi gücüyle, halktan güç alacak,

1. Çocuk — Bir Millet Meclisi kurulmasını ve yine gücünü halktan alacak bir hükümet kurulmasını amaçladığını söyledi.

3. Genç — Tam on dört gün sürdü kongre,

Anlatıcı — Kongre sonunda bir tüzük hazırlandı ve tüzüğü herkese duyuran bir bildiri. Ne vardı bu bildiride bir balım;

5. Çocuk — Millî sınırlar içinde bulunan yurt parçaları bir bütündür, birbirinden ayrılamaz.

Anlatıcı — Bunu sağlamak için halkımız birlikte direnecek ve savaşacaktır.

1. Çocuk — Halkın, gücüyle elde edeceği iradesini egemen kılmak, temel ilkedir.

1. Genç — Yabancı devletlerin güdümü ve koruyuculuğu kabul olunamaz.

Anlatıcı — Ve son olarak Mustafa Kemal şöyle konuşur;

3. Genç — Önemli kararlar alınmıştır. Bütün dünyaya milletimizin varlığı ve birliği gösterilmiştir.

Anlatıcı — Dört Eylül bin dokuz yüz on dokuz, Anadolumuzu aydınlatmaya devam eden ışıık, Sivas'da...

Günlerden, Perşembe saat, on beş. Yurdun dört bir yanından gelen delegeler Lise binasında toplandı. Toplanan, Sivas Kongresi'ydi. Kimler vardı, şöyle bir bakalım. (*Sahnedeki oyuncular hareket ederler ve birden dururlar.*) Eskişehir delegesi,

1. Çocuk — Bayrakzade Hüseyin

Anlatıcı — İstanbul delegesi,

2. Çocuk — İsmail Hâmi

Anlatıcı — Bursa delegeleri,

3. Çocuk — Ahmet Nuri

2. Çocuk — Osman Nuri

Anlatıcı — Samsun delegesi

1. Genç — Süleyman

Anlatıcı — Aydın, Denizli

3. Çocuk — Hakkı Behiç

Anlatıcı — Bor, Canik delegeleri,

2. Genç — Boşnakzade Süleyman,

4. Çocuk — Halit Hâmi

Anlatıcı — Ve Türkiye'nin dört bir yanından,

Bütün Oyuncular — Ben, Mustafa Kemal

(Işık söner, erkek oyuncular kürsü ve sıralara yerleşirler kongre çalışmaları başlar, oyuncular kendi aralarında konuşmaktadır. Devamlı bir uğultu vardır)

4. Çocuk — Efendim ben başkanlığın birer gün veya birer hafta ara ile çeşitli kişiler tarafından yürütülmesini istiyorum.

1. Çocuk — *(Başkan kürsüsünden)* Neden böyle düşünüyorsunuz?

4. Çocuk — İşin içine şahsiyet karışmasın istiyorum.

1. Çocuk — Bu teklifi oya koyuyorum. Kabul edenler *(birkaç kol kalkar)* kabul etmeyenler *(Bütün eller kalkar)* kabul edilmemiştir. Şimdi Başkanlık Divanının seçimine geçelim.

1. Genç — Mustafa Kemal'i Başkanlığa, Bekir Sami Beyi Başkan Vekilliğine öneriyorum.

2. Genç — Rauf Bey'i ikinci başkan vekilliğine,

4. Çocuk — Mehmet Şükrü Bey de divan kâtibi olsun.

2. Çocuk — İsmail Hâmi Bey de divan kâtibi olsun.

1. Çocuk — Oya sunuyorum. Kabul edenler *(Bütün eller kalkmıştır)* Kabul edilmiştir arkadaşlar.

4. **Çocuk** — Efendim, ben buraya gelirken hiçbir görev kabul etmemeyi düşünüyordum, bunun için beni affedin.
1. **Genç** — Bekir Sami'nin yerine, en çok oy alan İsmail Fazıl Paşa Başkan Vekilidir.
2. **Genç** — Efendim, ben de yeni çıkaracağımız İrade-i Milliye Gazetesi ile meşgul olacağım için affedin.
4. **Çocuk** — Efendim, Millî hareketimizi beğenmeyenler bizi vatan hainliği ile suçluyorlar, böyle olmadığını hazırlayacağımız ve yayınlayacağımız bir yeminle belirtelim.
1. **Çocuk** — Hayatını tehlikeye atarak buraya gelenlere vatan haini demek büyük bir hatadır. Ancak fırkacılık tehditleri önemlidir, bunun için bir yemin hazırlanmalıdır.
4. **Çocuk** — Vatanımızı kurtarmak için bir hükümet kuruluncaya kadar her türlü menfaati bir yana bırakacağımıza dair yemin etmeliyiz.
1. **Çocuk** — Bu iş için bir heyet kuralım. Bu heyet bir yemin metni hazırlasın.
(Işık söner - 1. Oturum bitmiştir. İki kişi gelir - ışık yanar.)
1. **Çocuk** — (Başkan Kürsüsünden) Arkadaşlar, aramıza yeni katılan Denizli Delegelerini takdim ediyorum. (Alkışlar) Arkadaşlar, bugün Erzurum Kongresi Tüzüğünü görüşerek sonuca bağlayacağız.
(Işık söner - yanar)
1. **Çocuk** — Arkadaşlar, kimseye söz vermeden önce, bazı konulara dikkatinizi çekmek istiyorum. Elli bin kişilik bir işçi ordusu getirileceği belirtilmekte. Bu fikri ileri sürerler, Amerika adına konuşmadıklarını belirtmektedir. Bunun manda ya da güdüm olup olmadığını sorduğumda da, siz bilirsiniz demektedirler.

2. Genç — Güdüm veya manda ismi ne olursa olsun, bir dost ülkenin gelip bizi, fabrikalarımızı yönetmesidir. Bu kötü bir Şey olmasa gerek.
1. Çocuk — Olmaz yle Şey.
4. Çocuk — Başka lkeleri istemiyoruz, manda veya güdüm ne olursa olsun istemiyoruz.
2. Çocuk — Bu ne demek oluyor?
2. Genç — nce güdümü kabul edelim, Őartlarını daha sonra görüŐürüz.
1. Çocuk — Asıl konuŐacaĐımız Şey yalnız yapabilecek miyiz? Kendi kendimizi idare edemiyecek miyiz? Gdm nasıl konuŐuruz, hangi ülkeye söyleriz. Bu durumda iki konu ortaya ckyor. Devletin iç ve dŐ bağımsızlığından vazgeçmesi, ikincisi ise bir başka devletin yardım ve desteği ile yaŐamaktır. Bunları komisyon grŐŐn. Her halde bağımsızlığımızı kaybetmek istemiyoruz.
2. Genç — Görevimiz çok ağırdır arkadaşlar, vakit kaybetmeyelim, hemen görüşelim, bir karara varalım.
4. Çocuk — Evet katılıyorum, kaybedecek zamanımız yok, İstiklâlimizi mi istiyoruz yoksa bir başka devletin bizi korumasını mı? Karar alalım.
2. Çocuk — Ben de katılıyorum bu fikre beyler. Bize yardım gereklidir. Devletimizin parası hiçbir Őeye yetmemektedir.
1. Genç — Hayır efendim yardım kabul edilemez. İstiklâlimizi korumalıyız.
2. Çocuk — Bağımsızlığımız korunmalı fakat bir başka devletin koruyuculuğu kabul olunmalı.

4. Çocuk — Amerika'nın koruyuculuğunu isteyelim, sömürgeci İngilizlerden iyidir. Yumuşak ve saygılı Amerika'yı istemezsek, İzmir'deki Yunanlıyı bile çıkaramayız.

2. Genç — Bizim amacımız, kendimizi savunarak, sonuna kadar savaşarak, sonsuza kadar yaşayacağımızı göstermektir.

4. Çocuk — Sonsuza kadar yaşamaktan maksat nedir?

2. Genç — Güdüm veya manda, bunun yerine hangi kelimeyi kullanırsak kullanalım, sonuç değişmez. Biz İstiklâlimizi istiyoruz.

1. Genç — İngilizlerin bizi korumasını isteyelim, onlar çok güçlü, bizim gibi birçok devleti de koruyorlar.

4. Çocuk — Amerika korusun, onlar daha güçlü ve insana değer veriyor.

2. Çocuk — Arkadaşlar, küçük bölgelerde padişahımıza, halifemize bağlı küçük hükümetler kuralım, her bölge başının çaresine baksın.

Anlatıcı — (*Seyircilere döner*) Evet arkadaşlar, Efendiler diye başlayıp çeşitli konuları tartışan bu insanlar Mustafa Kemal'in varlığı ile düşündüklerinden daha iyi bir yöne doğru giderler. Bu tartışmaların sonunda şöyle der Mustafa Kemal :

(1. 2. 3. Çocuk ayağa kalkar)

1. 2. 3. Çocuk — Baylar durum budur,
Öyleyse,
Alınacak tek bir karar vardır.
Yeni bir Türk Devleti Kurmak.
Halkın egemenliğinde
Bağımsız bir Türk Devleti.
Bunun yolu ise birdir :
(*Bütün oyuncular ayağa kalkar*)

Bütün Oyuncular — YA İSTİKLÂL, YA ÖLÜM :

(Işık söner ve yanar)

Anlatıcı — Mustafa Kemal Samsun, Amasya, Sivas ve Erzurum'da yürüttüğü çalışmaları tamamladıktan sonra bir merkez seçmek ister, düşünür taşınır ve dört bir yanı işgal edilmiş Anadolu'dan düşmanın atılışını en iyi yürüteceği yer olarak Ankara'yı seçer.

5. Çocuk — Sivas'dan Anadolu'nun bağrından

2. Çocuk — Bir yol uzanır, zorluklarla dolu

3. Genç — O yol Ankara yoludur.

Anlatıcı — O mutlu yolda yürüyen Mustafa Kemal, arkadaşları ile yol boyunca milletimizin içten yurtseverlik gösterileri altında hedefe ulaşırken hılgilere ve milletimize bir bildiri yayınlar,
Der ki;

3. Genç — Sivas'da seçilen temsilciler kurulunun merkezi şimdilik Ankara'dır.

3. Çocuk — Yeni seçilen milletvekilleriyle, Ankara'da ön görüşme yapılacaktır.

5. Çocuk — Kurtuluş savaşımız Ankara'dan yönetilecektir.

(Oyuncular ellerinde «Ya İstiklâl, Ya Ölüm» «Hoşgeldin Mustafa Kemal» yazılı pankartlarla yaşı varol sesleriyle Mustafa Kemal'i karşılar. Ankara yazılı bir tabela vardır. Sahnenin önünden araba geldiği izlenimi vererek gözleriyle takibederler, araba durduğunda)

Bütün Oyuncular — Sana inanıyor ve güveniyoruz.

(Işık söner - yanar)

Anlatıcı — Bu arada yurdumuzun dörtbir yanında olanlar İstanbul'dakinden farklı değildir. Ve İstanbul'da da yur-

dunu seven insanlar vardır. İşte Manastırlı Hamdi, maniplesine vura vura Mustafa Kemal'e haber ulaştırır, telgrafhaneden.

(Yanıp sönen ışıklarla telgrafın tane tane gelişi belirtilerek okunur.)

2. Genç — Ankara'da -
Mustafa Kemal -
Paşaya, -
Bu sabah, -
Şehzadebaşı'nda, -
Mızıka karakolunu -
İngilizler bastı. -
Oradaki askerlerimiz -
Kahramanca çarpıştılar, -
Şehit oldular. -
Şimdi -
İstanbul'u, -
İşgal altına -
Alıyorlar. -
Bilgilerinize -
Sunulur.

(Anadolu evi, anne ile oğul konuşmaktadır. Işık söner - yanar)

3. Çocuk — Anne, babamdan haber gelmiş kahvede konuşurlarken doyduum.
3. Genç — Ne dediler oğul anlat hele,
3. Çocuk — Babam iyiymiş, selam yollamış, rahat uyusunlar demiş, biz düşmanı kovmadan gelmeyiz demiş.
3. Genç — Oğlum otur da tek tek anlat.
3. Çocuk — Yoo anlatmam, Ahmet Emmi gelip anlatacak, gördüğünü, duyduğunu anlatacak.

3. Genç — Gel be oğlum, bekletme beni, iyi - kötü razıyım, anlat hele.
3. Çocuk — Sorma be anne, Mustafa Kemal var, duydun bu adı, O varken başka şey düşünme. *(Kapı çalınır, Ahmet Emmi gelir)*
1. Genç — Merhaba, selâm getirdim dağların başından.
3. Genç — Sağolasın.
1. Genç — Dağlarda taşlarda hep Mustafa Kemal'in adı çınlıyor.
3. Genç — Eh o zaman, padişah yapalım Mustafa Kemal'i.
3. Çocuk — Olur mu be anne, Mustafa Kemal istemez onu, Meclis kuruyor, millet kendi kendini idare etsin diyor.
1. Genç — Bak ben demedim mi? Dağ taş Mustafa Kemal diye inliyor diye, işte şu ufacık bebe bile öğrenmiş. Aferin iyi tanımışsın Mustafa Kemal'i.
3. Genç — Aferin oğlum, baban nasıl sevinecek.
1. Genç — Mustafa Kemal, Maraş, Urfa, Antep'e Kılıç Ali Bey'i gönderdi. Bizim buraya da Binbaşı Kemal Bey'le Yüzbaşı Osman Tufan Bey'i gönderdi. Bir görseniz. İngilizler buraları Fransızlar'a bırakıp çekildiler.
3. Genç — Oh oh!
3. Çocuk — Ee, sonra
1. Genç — Öyle bir direniyoruz ki dağlarda, geçit bile vermiyoruz. Sonra bir gideceğiz üstlerine, nereye giderlerse oraya kadar kovalayacağız. Zaten birçok cepheden haberler geliyor. Fransızlar da büyük darbeler yiyorlarmış. Zafer yakındır.

3. **Genç** — Mustafa Kemal başımızda olsun da, sonunda nasıl olsa kurtuluruz.
3. **Çocuk** — Mustafa Kemal yaa, Mustafa Kemal, «*Ya İstiklâl, Ya ölüm*» diyormuş.
(*Kapı çalınır, elinde bir kâğıtla 2. Genç girer*)
2. **Genç** — Mustafa Kemal her yere bildiri yayınlamış. Al oku.
1. **Genç** — (*Çocuğa*) Al oğlum, oku şunu, anan da duysun.
3. **Çocuk** — Tanrının yardımıyla, nisanın yirmi üçüncü Cuma günü, Büyük Millet Meclisi açılarak çalışmaya başlayacağından, o günden sonra bütün sivil ve askerî makamların ve bütün milletin emir alacağı yer, adı geçen meclis olacaktır.

Temsilciler Kurulu Adına
MUSTAFA KEMAL

(P E R D E)

II. PERDE

Anlatıcı — 23 Nisan 1920’de Büyük Millet Meclisi törenlerle açıldı. Kurtuluşumuza doğru en büyük adım atılmıştı. Sonra Mustafa Kemal günlerin değerlendirmelerini yaptı, içinde bulunulan durumu anlattı. Osmanlı devletinin yönetim biçimini anlattı. Ankara’ya gelen Milletvekilleriyle birlikte Misak-ı Milli yani Ulusal andı hazırladı. Şimdi Büyük Millet Meclisine dönelim, halkın kendi kendini yönettiği Büyük Millet Meclisine. *(Millet Meclisi toplantı halindedir, sıralara ve kürsüye dağılmışlar, kendi aralarında uğultulu anlaşılmaz, konuşmalarını sürdürürler)*

1. Çocuk — *(Başkan kürsüsünden)* Arkadaşlar, artık Osmanlı Devleti çökmüştür. Bu zor durumda halka sahip çıkılmaktadır.

2. Çocuk — Bir hükümet kurulması gerekmektedir.

1. Genç — Halifelik ve padişahlık devam etmektedir. İstanbul hükümeti ile ilişkiye geçilmelidir.

1. Çocuk — Hükümetin tavrı bellidir. Kurtuluşu, bağımsızlığı isteyen bizler Anadolu’nun çeşitli yerlerinden geldik, kendi hükümetimizi kurmamız lâzım.

2. Çocuk — Milletın kendi hükümeti kurulmalıdır.

1. Çocuk — Türkiye Büyük Millet Meclisinin üzerinde bir güç yoktur. Meclis gücünü milletinden almaktadır. *(Uğultulu anlaşılmaz konuşmalar)*

1. Genç — *(Başkan Kürsüsünden)* Meclisimize bir başkan gereklidir.

2. Genç — Mustafa Kemal Paşa'yı Meclis Başkanlığına öneriyorum.

Bütün Oyuncular — Kabul kabul (*Alkışlar*)
(*Uğultulu, anlaşılmaZ konuşmalar*)

1. Genç — Düzce dolaylarında ayaklanmaların olduğu duyuluyor. Cezaevlerini bile basıp boşaltmışlar. Hükümet görevlileri ve subaylarımız tutuklanıyor.

2. Genç — Düzce'ye giden tümen komutanımız da şehit edilmiş. Askerlerimizin silahları alınmış.

1. Çocuk — (*Başkan kürsüsünden*) Arkadaşlar haklısınız. bunu tespit eder etmez harekete geçtik, Ali Fuat Paşa ile Refet Paşa'nın kumandanlığındaki birliklerimiz ayaklananları bozguna uğrattı, yakalanan elebaşları mahkemelerde yargılanacaktır.

(*Uğultulu, anlaşılmaZ konuşmalar*)

2. Genç — (*Başkan kürsüsünden*) Arkadaşlar, İzmir hakkında bilgi vermek istiyorum. Yunan İzmir'dedir. Bazı alaylarımız teslim olmuştur. Yunan ordusu Ayvalık'a da asker çıkarmıştır. Bazı yerlerde Yunanlılar törenlerle karşılanmıştır.

3. Çocuk — İzmir'in çeşitli yerlerinde halkımızın desteğı ile Ulusal cephele kuruldu. Subaylarla güçlendiriliyor. Yurdumuzun savunulması görevi milletimizden hükümetimize geçmektedir.

2. Genç — Maraş, Antep ve Urfa'da önemli çarpışmalar olmuş, Fransızlar Ulusal Kuvvetlerimizin yiğitçe direnmeleri üzerine geri çekilmişlerdir. Durum bilgilerinize arz olunur.

(*Uğultulu, anlaşılmaZ konuşmalar*)

4. **Çocuk** — Arkadaşlar yurdumuzdaki ayaklanmalar Yunanlıların işine yaramaktadır. Batı Anadolu'da saldırılarını yoğunlaştırdılar ve oldukça güçlendiler.
2. **Genç** — Arkadaşlar, Mustafa Kemal Paşa durumu yakından izlemek üzere Eskişehir'e gitmiştir.
1. **Çocuk** — Mustafa Kemal Paşa ordumuzun güçlendirilmesini ve yeni cepheler kurulmasını emretti.
1. **Genç** — Fakat buna rağmen düşman hızla ilerlemektedir.
4. **Çocuk** — Komutanlarda iş yok, bunları cezalandıralım.
3. **Çocuk** — Efendim anlaşılan yeni hükümetimiz iyi çalışmıyor.
1. **Genç** — *(Başkanlık kürsüsünden)* Arkadaşlar Eskişehir'de incelemelerde bulunan Mustafa Kemal Paşa'nın raporu şu anda elimde, Yunanlıların bir yıldan beri hazırlık yaptıklarını. İstanbul hükümetlerinin ise Ulusal Kuvvetlerimizi dağıtmaya çalıştıklarını belirtmekte ve Hasan Tahsin ile başlayan yurtsever vatandaşlarımızın gayretlerinin gözönünde bulundurulmasını söyleyerek devam etmekte ve şöyle söylemektedir.
1. **Çocuk** — Bu kötü gidişin sorumluluğu Türkiye Büyük Millet Meclisine ve onun hükümetine yüklenemez. Bizlerin göreve gelmesiyle aldığımız tedbirleri İstanbul hükümetleri çok daha önceden yapmalıydı. Gelişmeleri sabırla izleyelim. Ordumuz düşmanları yenecek duruma getirilmelidir. Gerekli tedbirler alınacaktır. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın.
(Alkışlar ve anlaşılmaz konuşmalar)
1. **Genç** — *(Başkanlık kürsüsünden)* Arkadaşlar, Eskişehir'den gelen bir haberi okuyorum : Bursa ve Uşak bölgelerinden saldırıya geçen Yunan ordusu Eskişehir'de İnönü'de bozguna uğratılmıştır.

(Bütün Oyuncular) — Yaşa varol, yaşa varol.

1. Genç — Arkadaşlar, Meclisimizin açılışında Mustafa Kemal tarafından verilen bir önergeye göre kuruluşumuz ve niteliğimizle ilgili bir yasa hazırlanmaktadır. Bunu görüşmeye açıyorum.

2. Genç — Buna gerek var mıdır? Halifelik ve Pahişahımızın kurtarılmasından, Milletimizin İstiklâle kavuşmasından sonra görevimiz biter.

4. Çocuk — Hazırlanan tasarıya aynen girsin.

1. Çocuk — Arkadaşlar, biz milletin temsilcileriyiz, padişahla ve halifelikle ilgilenmek yanlıştır. Asıl işimiz Meclisimizi ve hükümetimizi güçlendirmektir.

1. Genç — Arkadaşlar, halk kendi kendini yönetmelidir, Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir.
(Alkışlar ve kabul sesleri)

2. Genç — Her türlü kararı Büyük Millet Meclisi verir. Yürütme ve yasama yetkisi buraya aittir.

3. Çocuk — Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisi tarafından yönetilir.

2. Çocuk — Meclisin üyeleri illerin halkı tarafından seçilir.

3. Çocuk — Bu ilk anayasamızdır arkadaşlar.
(Yaşa varol sesleri ve alkışlarla bütün oyuncular ayağa kalkmıştır. Işık söner - yanar)

1. Genç — (Başkanlık kürsüsünden) Arkadaşlar, Eskişehir'den ikinci bir haber gelmiştir. Derlenip toparlanan Yunan Kuvvetleri, İsmet Paşa Komutasındaki ordularımıza iki yönden saldırdılar, zaman zaman başarılı oldularsa da Mehmetçiklerimizin başındaki İsmet Paşa otuz bir Martı bir Nisana bağlayan gece Yunan'ı doğduğuna pişman etmiştir. Düşman ardına bile bakamadan kaç-

muştur. (Yaşa varol sesleri ve alkışlar) Şimdi size, Mustafa Kemal Paşa'nın, İsmet Paşa'ya çektiği telgrafı okutuyorum :

1. Çocuk — «Dünya tarihinin en büyük komuta görevini yaptınız. Bağımsızlığımızı ve varlığımızı, siz ve onurla görevini yapan diğer komutan ve askerlerimizin üstün başarılarına borçluyuz. Siz orada yalnız düşmanı değil milletimizin kötü kaderini de yendiniz. Bütün yurt zafetinizi kutluyor.»

Büyük Millet Meclisi Başkanı

MUSTAFA KEMAL

1. Genç — Şimdi de Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'nın telgrafını okutuyorum :

2. Çocuk — Yalnız kalan yurdumuzun maddî manevî bütün yeteneklerini ruhundaki ateşte toplayan ve harekete geçiren Mustafa Kemal Paşa; Yiğit erlerimiz ve subaylarımız adına, omuz omuza savaşan tümen ve kolları komutanları adına kutlamanıza büyük bir övünçle teşekkür ederim.

(Alkışlar - Işık söner - yanar)

1. Genç — Arkadaşlar tarihe geçecek ikinci İnönü Zaferi Yunanlıları durduramamıştır. Asker ve silah bakımından güçlenmektedirler. Bozguna uğramalarının üzerinden üç ay geçmesine rağmen saldırılarına devam etmektedirler.

3. Çocuk — Ne yapılması düşünülüyor?

4. Çocuk — Ordularımız neden geri çekiliyor?

1. Genç — Ordularımız düşmanı üzerine çekip yenildiğimiz görüntüsünü verecek ve aniden yapacağı bir saldırı ile düşmanı yenecektir.

3. Çocuk — Peki Eskişehir'i alırlarsa?

1. Çocuk — Eskişehir'i alırlarsa yakıp yıkarlar, halk perişan olur.

2. Çocuk — Anadolu halkının direnmeleri boşa gider.

4. Çocuk — Ordu nereye gidiyor? Millet ne olacak?

2. Çocuk — Bu gidişin sorumlusu kimdir?

2. Genç — Ordunun başına Mustafa Kemal geçsin.

4. Çocuk — O ne yapabilir?

2. Genç — Bu güne kadar yaptıkları ortadadır. Kuşkulanmaya gerek yoktur.

4. Çocuk — Oya sunulsun.

1. Genç — Tartışmaya gerek olmadığını düşünüyorum. Kabul edenler (*Kollar kalkar*) Kabul etmeyenler (*bir - iki kol kalkar*) Kabul edilmiştir. Arkadaşlar, meclis yetkileri de üstünde kalmak şartıyla, Mustafa Kemal Paşa şu andan itibaren Türk Ordularının Başkomutanıdır. (*Alkışlar ve yaşa varol sesleri*)

1. Çocuk — Güldür yüzümüzü,

2. Çocuk — Kurtar artık bizi düşmanlardan,

1. Çocuk — Hasret bitsin, analar, bacılar kavuşsun artık.

1. Genç — Dileklerinize katılıyorum arkadaşlar. Mustafa Kemal Paşa'nın bu konuda diyecekleri var :

Banttaki ses — «Baylar, boynu bükük milletimizi tutsak etmek isteyen düşmanları mutlaka yeneceğimize olan inanç ve güvenim hiç sarsılmamıştır. Şu anda Yüksek Meclisinize ve bütün dünyaya ilan ederim.»
(*Yaşa varol ve alkış sesleri, uğultular, anlaşılma-
nuşmalar*)

1. Genç — Arkadaşlar, Meclis Başkanımız Mustafa Kemal Paşa Ordumuzun insan ve taşıt bakımından güçlendirilme-

si için bazı bildiriler yayınlamıştır. Savaşın kazanılması için hiçbir noktanın gözden kaçırılmaması gereklidir. Bildirinin birinci maddesi;

1. Çocuk — Her yerden vergiler toplanacaktır.

1. Genç — Madde iki;

2. Çocuk — Her ev bir kat çamaşır, bir çift çorap ve çarık hazırlayıp verecektir.

1. Genç — Madde üç

3. Çocuk — Tüccar ve halk, elinde bulunan çamaşırılık bez, kaput bezi, asker elbisesi dikilebilecek her türlü kumaşı, potin, potin çivisi, iplik, yem torbası semer ve urganların yüzde kırkını, parası sonradan ödenmek üzere verecektir.

1. Genç — Madde dört

4. Çocuk — Tüccar ve halk, elinde bulunan buğdayın, saman, fasulye, nohut, un, kasaplık hayvan, şeker, sabun gibi malların yüzde kırkını, parası sonradan ödenmek üzere verecektir.

1. Genç — Halkımız, elinde bulunan silah, cephane, benzin, telefon makinesi, tel, taşıt, yaylı araba, kağıt gibi malzemeleri ordumuzun emrine verecektir. Mustafa Kemal Paşa şu anda Polatlı karargâhındadır. Arkadaşlar, dişimizden tırnağımızdan artırdığımızla güçlendireceğimiz Ordumuzdan zaferler bekliyoruz.

1. Çocuk — Zafer bizimdir.

2. Çocuk — Kazanacağız, kazanmak zorundayız.

3. Çocuk — Halkımız kazanacaktır. Başka çaremiz yoktur.

1. **Çocuk** — O'nun dediği gibi; «Ya İstiklâl, Ya Ölüm»
(*Işık söner, yandığında sahnede cepheden geldiği belli olan bir kişi vardır.*)
1. **Genç** — (*Başkanlık Kürsüsünden*) Arkadaşlar, on iki Ağustos'tan beri Polatlı cephesinde gerekli hazırlıkları yapmakta olan Mustafa Kemal Paşa'nın yanından iyi haberlerle bir temsilcimiz gelmiştir. Kürsüye davet ediyorum.
2. **Genç** — Arkadaşlar, düşman ordusu yirmi üç Ağustos'ta üstümüze gelmeye başladı. Bir çok yeri aldık, kan döktüldü sonra şehit kanı döktüğümüz yerleri aldılar. Savunduğumuz yerler yavaş yavaş gitti. Ordularımızın bir bölümü Ankara yakınına kadar çekildi. Mustafa Kemal düşüncesini şöyle ifade ediyordu
1. **Çocuk** — «Savunma hattı yoktur, savunma alanı vardır, O alan, bütün vatandır.»
2. **Genç** — Bu düşüncenin ışığında düşmanı yıprattık. Önce Sakarya Irmağının doğusunda bulunan Yunanlıların sol kanadına saldırdık, darmadağın ettik, düşman geri çekildi. On üç Eylülde Sakarya'nın doğusunda kimse kalmadı.
1. **Genç** — Arkadaşlar gördüğünüz gibi gece gündüz yirmi iki gün süren bu savaş vatanımızın kurtuluşunun müjdesidir. Hayırlı uğurlu olsun.
(*Yaşa Mustafa Kemal, Yaşa - varol sesleri*)
4. **Çocuk** — Arkadaşlar, Sakarya Meydan Savaşı sonuçlanmış. Mustafa Kemal Paşa Gazilik mertebesine yükselmiştir, kendisine bundan sonra Gazi Mustafa Kemal Paşa denilmesini istiyorum.
(*Uygundur - yaşa - varol sesleri*)

3. **Çocuk** — Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Paşa gösterdiği askerî başarılarla Paşalık mertebesini de geçmiştir. Kendisine Mareşal rütbesinin verilmesini öneriyorum. *(Gereklidir, Yaşa varol, uygundur sesleri)*

Anlatıcı — Arkadaşlar, Sakarya Meydan Savaşı düşmana neler yapabileceğimizi göstermiştir. Bunun üzerine çeşitli anlaşmalar yapılmıştır. Fransızlar, Sevr anlaşmasını gündeme getirdiklerinde Mustafa Kemal Paşa bu anlaşmayı tanımadığımızı, istiklâlimizi zedeleyecek hiçbir anlaşmayı kabul etmeyeceğimizi açıklamıştır.

2. **Genç** — Nereye gidiyoruz. Bizi nerelere götürüyorlar, kim sürüklüyor?

1. **Çocuk** — Halkımız sürüklüyor. İstiklâle gidiyoruz, ileri gidiyoruz.

4. **Çocuk** — Koskoca bir millet belirsiz, karanlık amaçlara nasıl sürüklenir?

1. **Çocuk** — Amaç bellidir, gidilen yer milletin istiklâlidir. Yaşamasıdır. Vatanın kurtuluşudur. Bunu görmemek vatanı ihanettir.

3. **Çocuk** — *(Başkanlık kürsüsünden)* Arkadaşlar, kurtuluşumuz için bütün varlığımızla düşmanı yenmekten başka çaremiz yoktur.

4. **Çocuk** — Nasıl olacak bu iş?

3. **Çocuk** — Kendimize güveneceğiz. Elimizde üç savaş aracı vardır.

1. **Genç** — Birincisi halkın kendisidir. Önce inanmak gereklidir.

1. **Çocuk** — İkincisi halkımız adına karar veren onun Millet Meclisidir. Meclis dayanışma içinde olursa düşmana karşı büyük bir güç oluruz.

1. Genç — Üçüncüsü ise ölmeyi en büyük unvan sayan halkımızın silahlı ordusudur.

3. Çocuk — Arkadaşlar, bu üç kuvvetin varlığı düşmana karşı en büyük cephedir. Gücümüzü azaltan olumsuz tartışmalardan vazgeçelim. Düşman karşısında birlik içinde olduğumuzu gösterelim. Gösterelim ki bir yumruk gibi inelim üzerlerine...

(Alkışlarla ılık söner.)

(Işık yandığında 1. 2. 3. Çocuk Türkiye Haritasının önünde, arkaları seyirciye dönük, Anlatıcı sahnenin ortasında, 1. 2. 3. Genç ise ağaç ve deniz panosu önündedir. Diğer oyuncular Meclis sıralarında oturmaktadır.)

Anlatıcı — İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan çeşitli önerilerimizi geri çevirdiler. Önce Dışişleri Bakanımız, sonradan İçişleri Bakanımız Londra ve Paris'e gittiler. Sonuç alınamadı.

1. Genç — Düşman yurdumuza sahipleniyor ve yerleşiyordu.

3. Genç — Sanırdınız, işgalciler biziz. Vatanımız bize yabancı olmuştu.

Anlatıcı — Düşman kendiliğinden gidecek gibi görünmüyordu. Tek kurtuluşumuz vardı :

Bütün Oyuncular — *(Oturanlar da kalkar)* Ya İstiklâl, Ya Ölüm.

Anlatıcı — Savaş hazırlıkları hızla devam ediyordu. Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa, Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa, Savunma Bakanı Kâzım Paşa ve Gazi Mustafa Kemal Paşa son hazırlıkları gözden geçirirler. *(Harita başındaki çocuklar, Ankara'dan Ege'ye doğru elleri ile çizgiler çizerler.)*

3. Genç — Düşman ordusu Afyon Karahisar - Dumlupınar hat-
tında.

2. Genç — Bir bölümü Eskişehir'de,

1. Genç — Ve diğerleri önemli bölgelerde,

Anlatıcı — Mustafa Kemal Paşa Ankara'ya döndü, Meclise bilgi
verdi. Sonra ver elini Konya, sonra Akşehir'e gitti.

1. Genç — Umuttu giden,

2. Genç — Anaların,

3. Genç — Bacıların,

1. Genç — Vatanın umudu.

Anlatıcı — Ve Türk Ordularının Başkomutanı,
İlk emrini verdi :

5. Çocuk — *(Yerinden kalkar)* Yirmi altı Ağustos sabahı, Batı Cep-
hesi Komutanı İsmet Paşa düşmana saldırdı. Gecele-
ri yürüyen ordu top sesleri ile başladı Kocatepe'den
gürlemeye.

*Banttın, ALLAH ALLAH sesleri, marşlar ve top ses-
leri gelmekte, ışıklar yanıp sönmektedir. Sahnede bu-
lunan oyuncular pandomimle düşmanın üzerine gitmek-
te düşman gerilemekte, zaman zaman kaçanlar çevril-
mektedir.)*

Anlatıcı — Yunan cepheleri bozguna uğradı, Başkomutanları esir
düştü, kaçan kaçana, esir düşenler, açıkçası ne yapa-
cağını bilemiyordu düşman, pırl pırl bir ses son em-
rini verdi.

1. 2. 3. Çocuk — «Ordular, İlk Hedefiniz, Akdenizdir, İleri»

*(Işık tekrar yanıp sönmeye başlar, banttın gelen ses-
ler tekrarlanır. Pandomim daha da hızlanmıştır. Oyun-*

cular el birliği ile Türkiye haritası üzerindeki bez parçalarını söküp atarlar. Altta bayraklı Türkiye haritası çıkar ve ışık yanar)

3. Genç — Dokuz Eylül, Türk Orduları İzmir'de. Hasan Tahsin'in sıktığı ilk kurşun bugünlere getirdi bizi. Düşman yok artık, Rahat uyu Hasan Tahsin, *(Işık söner. Yandığında tekrar Meclis sahnesi)*

2. Genç — Arkadaşlar, bozguna uğrattığımız düşman kuvvetleri İsviçre'nin Lozan kentinde barış görüşmeleri yapmak istediler. İsmet Paşa Başkanlığında gönderdiğimiz heyet halen çalışmalarını sürdürmektedir. Ancak anlaşmazlıklar vardır. İsmet Paşa zorunlu olarak dönmüştür.

1. Genç — Neden dönüyor? Barışı sağlamışken imza etseydi.

1. Çocuk — Barış istediğimiz biçimde değildir.

1. Genç — İsmet Paşa kendi başına hareket ediyor.

2. Genç — Arkadaşlar Lozan'a gönderdiğimiz temsilciler halkımızın ve meclisimizin kendilerine verdiği yetkiyi kullanıyor. Onları desteklersek, acele etmezsek kalıcı bir barış temin edebiliriz. Onlara inanmak zorundayız. *(Uğultulu anlaşılmaz konuşmalar)*

Anlatıcı — *(Başkan kürsüsünde)* Arkadaşlar, Mustafa Kemal Paşa ve sekiz arkadaşının verdiği bir önergeyi okutuyorum :

1. Çocuk — Osmanlı Devleti yıkılmıştır. Anadolu'da yeni bir Türk Devleti, Türkiye doğmuştur. Anayasamız gereğince egemenlik milletindir.

2. Çocuk — Padişahlık, halifelik ne oldu?

3. Çocuk — Padişahı, halifeyi yok saymak yıkıma yol açar, yaralar açar.

1. Çocuk — Millî Egemenlik Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir.

3. Çocuk — Babam padişahın ekmeğini yedi, Osmanlının ileri gelenlerindendir. Benim de kanımda o ekmekten vardır. Padişaha, halifeye bağlıyım.

4. Çocuk — Biz savaşıırken onlar bizi engelledi, o zaman neredeydiniz? İstanbul Hükümetleri neredeydi?

1. Çocuk — Arkadaşlar, egemenlik, devletin her türlü yönetim gücünü elinde bulundurmasıdır. Kimseye verilmez, güçle alınır. Türk halkının egemenliği, altı yüz yıldır Osmanlılarındaydı. Ancak, Türk milletinin yaşadığı şu kara günlerde, millet, canıyla, canıyla, dışıyla, tırnağı ile düşmanı söküp atmıştır. Kararını kendisi vermiş ve egemenliğini almıştır. Egemenliği millete bırakacak mıyız, bırakmayacak mıyız, esas mesele budur.

1. Genç — Bağışlayın efendim, biz başka şekilde düşündük.

Anlatıcı — Önerge üzerinde konuşuldu, tasarımı gördünüz, şimdi açık oya koyuyorum.

1. Çocuk — Buna gerek yoktur, milletin istiklâlini Yüce Meclisin oybirliği ile kabul edeceğinden eminim.

3. Çocuk — Oya konsun,

2. Çocuk — Katılmıyorum,

3. Çocuk — Ben karşıyım,

Anlatıcı — Oya koyuyorum. Kabul edenler (*Bütün eller kalkar*) Kabul edilmiştir. Arkadaşlar, Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir.

(*Alkışlar yaşı - varol sesleri. Uğultulu anlaşılmasız konuşmalar*)

3. **Çocuk** — Milletvekili seçimi ile ilgili kanunda değişiklik yapılmasını öneriyorum.

2. **Çocuk** — (*Başkan kürsüsünden*) Kanun tasarısını ilgili komisyon incelesin sonra görüşelim.

1. **Genç** — Tasarı okunsun.

2. **Çocuk** — Kanun tasarılarının okunmadan komisyona gönderilmesi gerekmektedir.

1. **Çocuk** — Sadece on dördüncü maddenin okunarak oylanmasını talep ediyorum.

2. **Çocuk** — On dördüncü maddeyi aynen okuyorum;
Büyük Millet Meclisine üye seçilebilmek için Türkiye'nin bugünkü sınırları içinden olmak ya da kendi seçim bölgesine yerleşmiş olmak, Göçmen olarak gelenlerin ise o yere yerleşmelerinin üzerinden beş yıl geçmesi gerekli olmalıdır.

1. **Çocuk** — Ne yazıktır ki Mustafa Kemal Paşa'nın doğum yeri bugünkü sınırlarımız dışında kalmıştır.

2. **Çocuk** — Ama bu onun suçu değildir.

3. **Çocuk** — Kanun maddesi aynen kabul edilmelidir.

1. **Çocuk** — Arkadaşlar bu durum yurdumuzu parçalayıp milleti-mizi dağıtmak isteyen düşmanlarımızın başarılarını ön-leyemememizden kaynaklanmaktadır. Eğer düşmanları-mız amaçlarına tam olarak kavuşsalardı inanın bu ta-sarıya imza koyan arkadaşların doğum yerleri de sı-nırlarımız dışında kalırdı. Ve hatta Meclis bile olma-yabilirdi.

2. **Çocuk** — Arkadaşlar, vatanın kurtarılmasında çalışan kişilerin, bu şartları taşıması mümkün değildir. Örneğin, Musta-fa Kemal Paşa'nın milletvekili seçilebilmesi için Arı-

Muş'u kurtarmaması gerekirdi. Kanla çizilen bu sınırlarımız için savaşmaması gerekirdi.

1. Genç — Arkadaşlar, bu tasarıyı önerenlere soruyorum. Temsil ettiğiniz millet sizinle aynı mı düşünmektedir?

1. Çocuk — Bu tasarıyı verenleri kınıyoruz.

2. Çocuk — Bu düşünülemez. Arkadaşlar şu anda görüşmeleri izleyen Rize'lilerin bir yazısı gelmiştir. Onu okutuyorum.

1. Çocuk — «Size ve sizinle birlikte çalışan kahraman arkadaşlarınıza bizim adımıza söz söyleyen milletvekillerini lanetliyoruz. Aramızda o milletvekilinin görüşünü kabul edecek bir kişi bile bulamazsınız. Üstün saygılarımızla bilgilerinize sunarız.»

(Işık söner, oyuncular çeşitli yönlerde durmaktadır. Işık yanar.)

Anlatıcı — Bu sefer de siyasal alanda yiğitçe savaşan temsilcilerimiz Lozan'dan iyi haberler ulaştırmak için direnmektedir.

5. Çocuk — Temsilciler Kurulu Başkanı İsmet Paşa, milletin kişiliğine verdiği görevi başarıyla sonuçlandırdı. Barış, istiklâl bugünde geldi.

Anlatıcı — Bu anlaşma, Lozan anlaşması, Türkiye'mizin, yurdumuzun yakalandığı tüm tuzaklardan kurtuluşudur. Tarihe geçecek bir zafer belgesidir.

3. Genç — Düşmandan temizlenen yurdumuza bir başkent gerekiyordu artık. İçte ve dışta İstanbul mu, Ankara mı? Diye düşünenlere bir cevap gerekliydi artık.

Anlatıcı — Tartışmalar tartışmalar, İstanbul olsun diyenler, Ankara olsun diyenler. İsmet Paşa on dört arkadaşı ile birlikte bir maddelik bir kanun teklifi verir.

Bütün Oyuncular — Başkent Ankara'dır artık.

Anlatıcı — Ankara, artık Türkiye'nin Başkenti. Kurtuluşun sancılı günlerini yaşayan Ankara, ağlatan acıları, hasretleri dindiren yer Ankara. Başkent Ankara.

(Işık söner - yanar meclis sıraları doludur, diğer yerlerde de oyuncular vardır.)

Anlatıcı — İkinci Büyük Millet Meclisi için seçimler yapılmış, hükümetin kurulmasında güçlükler olmaktadır. Herkes bir şeyler söylemekte fakat bir karara varılamamaktadır. Bu arada Mustafa Kemal Paşa Meclise gelerek kilitlenen görüşmeleri çözmek üzere süre ister tarih yirmi dokuz Ekimdir.

1. Çocuk — *(Meclis sırasından kürsüye)* Uygulanan Mecliste Bakanlar Kurulu seçmek için milletvekillerinin Bakanları ve Bakanlar Kurulunu seçmesi gerekmektedir. Bu da güç bir iştir.

2. Çocuk — Bunun için bir tasarı hazırlanmıştır. Anayasanın değiştirilmesi gerekmektedir.

Anlatıcı — İtirazlar artmıştır. Bir çok milletvekili durumun hukukî yönünü açıklamaya çalışmaktadır.

1. Çocuk — *(Meclis sırasından kürsüye)* Yabancılar Devletinizin başkanı yoktur. Başkanınız Meclisinizin başkanı, demek ki bir başka başkan bekliyorsunuz diyorlar.

2. Çocuk — Millet, egemenliğine ve kaderine el koymuştur. Bunu kanun haline getirmek gerekir.

1. Genç — Hükümet biçimlerini birer birer saymak gereksizdir. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Dedikten sonra, kime sorarsanız sorun, bunun adı Cumhuriyettir.

1. Çocuk — Bunun hemen kanunlaşması lâzımdır.

3. Çocuk — Arkadaşlar bu önemli bir konudur daha görüşülmesi gerekmektedir.

Anlatıcı — Yirmi dokuz Ekim, saat on sekiz olmuştur. Anayasa Komisyonu tasarısının hemen görüşülmesine karar verir. Anayasanın birinci maddesinin sonu şöyle olur :

1. Genç — (Meclis sırasında ayağa kalkar) Türkiye Devletinin hükümet biçimi Cumhuriyettir.

Anlatıcı — Üçüncü madde şöyle değişir,

1. Çocuk — Türkiye Devleti Büyük Millet Meclisi tarafından yönetilir. Yönetim hükümete atanan bakanlarla yürütülür.

Anlatıcı — Ve Türkiye Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kendi üyeleri arasından seçilir.

1. Çocuk — (Meclis sırasında) Yaşasın Cumhuriyet,

2. Çocuk — (Meclis sırasında) Yaşasın Cumhuriyet,

1. Genç — (Meclis sırasında) Yaşasın Cumhurbaşkanı,

Anlatıcı — Cumhuriyet ilan edilmiş ve Gazi Mustafa Kemal Paşa birinci Cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir.

5. Çocuk — Samsun'da doğan güneş
Gökyüzünde mağrur.

2. Genç — Ankara coşkulu,

1. Genç — Anadolu mutlu.

1. 2. 3. Çocuk — Merhaba Türkiye,
Merhaba Türkiye Cumhuriyeti.

3. Genç — Yaşanan olaylar halka halka
Bir zincir sanki,
Dolanmış boynumuza, sıkarcasına.
2. Genç — Kırdık o zinciri kükredik küheylan gibi.
1. Genç — Mustafa Kemal Paşayla, Mustafa Kemal'ler gibi.
1. 2. 3. Çocuk — Biz hep birlikte girdik savaşa
Anamız, bacımız, babamızla
Umutla, hırsla yöneldik barışa
Biz hepimiz, bu yurda
Atatürk'üz
Biz Atatürk'üz.

(Perde iner, üzerinde büyük bir Atatürk resmi vardır. Banttın Atatürk'ün kendi sesinden 10. Yıl Nutku'nun bir - iki cümlesi verilir.)
